

Datum : 27 oktober 2020

Aan de raadsleden van de gemeente Gennep

Zaaknummer : 405955

Onderwerp : Positiever resultaat kosten van bijstand

Beste leden van de raad,

Net na het tot stand komen van ons advies over de tweede Trimesterrapportage, ontvingen wij de definitieve budgettoekenning voor de rijksbijdrage voor het betalen van uitkeringen. Het budget was oorspronkelijk vastgesteld op € 3,4 miljoen. Het definitieve budget wordt € 3,9 miljoen.

Wij hadden al een toename voorzien en gemeld in de tweede Trimesterrapportage. Die hadden wij geschat op € 200.000,-. Dat de toename zo hoog is, hebben we niet zien aankomen. We slagen er tot nu toe namelijk in om onze uitgaven voor uitkeringen redelijk stabiel te houden, ondanks de coronamaatregelen.

Omdat we in de Trimesterrapportage helaas ook tegenvallers moesten melden, wilden wij u dit positieve bericht niet onthouden.

Achtergrond

De rijksoverheid vergoedt aan de gezamenlijke gemeenten 100% van de kosten voor bijstandsuitkeringen. Hiertoe wordt voorafgaand aan het jaar én in oktober van het lopende jaar, een inschatting gemaakt van de ontwikkeling aan de hand van werkelijke uitgaven en macro-economische cijfers. Het definitieve budget wordt hieruit afgeleid en telkens in oktober van het lopende jaar vastgesteld.

In dit vergoedingsmodel (Gebundelde uitkering inkomensregelingen gemeenten, BUIG), zit een prestatiestimulus voor individuele gemeenten: gemeenten die hun kosten weten terug te dringen mogen besparingen houden en worden 'overschotgemeente'. Gemeenten die de kosten laten oplopen, moeten de gevolgen zelf dragen. Zij krijgen dus minder vergoed dan hun werkelijke kosten en zijn 'tekortgemeenten'. Voor tekortgemeenten is er een vangnetregeling, als de tekorten boven de 5% uitkomen.

Gennep was tekortgemeente

In 2015 is de toeleiding naar werk tijdelijk minder succesvol verlopen. Dit leidde tot oplopende uitkeringsaantallen. In 2016 en 2017 was Gennep een tekortgemeente die een beroep moest doen op de vangnetregeling. Ook in 2018 was Gennep een tekortgemeente, maar bleef het tekort onder de drempel voor de vangnetregeling. Inmiddels houdt Gennep geld over op de bijstandsverlening.

Maatregelen troffen doel

In de jaren 2015 tot en met 2018 hebben wij uw raad periodiek geïnformeerd over de bijsturingsmaatregelen die door ons college werden getroffen, mede aan de hand van extern deskundigenonderzoek door Stimulansz. Deze maatregelen zijn doeltreffend gebleken. Wij recapituleren:

Versterking poortwachter bij aanvragen

Gennep is nu beter in staat om uitkeringen te voorkomen door aanvragers vroegtijdig op alternatieven te wijzen en ook door een strengere controle op de uitkeringseisen. Op dit moment ontvangen we veel meer aanvragen dan gebruikelijk, maar dit vertaalt zich (nog) niet in een grote toename van het aantal uitkeringen.

Herijking samenwerking met Intos

Inmiddels krijgen alle nieuwe aanvragers direct hulp bij re-integratie naar werk. De operationele en strategische samenwerking met Intos is verstevigd, mede als uitvloeisel van de nieuwe Arbeidsmarktvisie.

Betere samenwerking richting Land van Cuijk

De operationele samenwerking met het Land van Cuijk is verder uitgebouwd. Inmiddels lopen ook gesprekken om de bestuurlijke samenwerking op het gebied van arbeidsmarktbeleid steviger aan te halen. Ook dit is een uitvloeisel van de Arbeidsmarktvisie.

Deeltijdwerk van uitkeringsgerechtigden stimuleren

Uit een onafhankelijke Benchmark blijkt dat Gennep veel meer dan andere gemeenten deeltijdwerk stimuleert. Veel uitkeringsgerechtigden verdienen een deel van de uitkering terug. Ook hun verdiensten zijn per persoon gemiddeld hoger dan in de rest van Nederland. De kostprijs per uitkering is hierdoor in Gennep 16% lager dan gemiddeld in Nederland.

Inspanning en begeleiding meer richten op kansrijken

Deze aanbeveling van Stimulansz hebben wij uiteindelijk niet opgevolgd. In ons collegeprogramma hebben we juist extra middelen uitgetrokken om (zeer) langdurig werklozen alsnog te gaan begeleiden. Dit werpt vruchten af. Gennep heeft relatief veel uitstroom naar werk in verhouding met andere gemeenten. Dit is voor een significant deel in de groep van langdurig werklozen.

Daarnaast zagen we in de afgelopen jaren ook een nieuwe ontwikkeling, namelijk de grote instroom van asielmigranten (statushouders, inburgeraars). Ons college heeft stevig ingezet op de activering van deze groep. In een onafhankelijke Benchmark zien we dat het percentage geslaagde inburgering en het percentage uitstroom naar werk, duidelijk hoger ligt dan het landelijk gemiddelde. Ook dit draagt bij aan beperking van de uitkeringslasten.

Onzekere tijden

Hoewel wij uitermate blij zijn met dit positief bericht, dat gaat bijdragen aan het rekeningresultaat, zullen wij toch voorzichtig moeten zijn. Per saldo is het aantal bijstandsuitkeringen in Gennep (nog) niet gestegen in 2020, maar we zien wel een toename in de voorliggende WW-uitkeringen die door UWV worden uitbetaald. Hoewel de doorstroom van WW naar bijstand over het algemeen ruim onder de 15% ligt, is het nog moeilijk te voorspellen hoe zich dit in de huidige omstandigheden gaat vertalen naar toekomstige bijstandslasten. Bij economische tegenwind neemt het percentage doorstroom van WW naar bijstand vaak toe.

Meerjarige doorkijk

Ook de voorlopige budgettoekenning voor 2021 ziet er voor Gennep gunstig uit. Een meerjarige voorspelling valt niet te geven. Meerjarig kunnen we geen overschotten inboeken. Het wettelijke verdeelmodel roomt na enkele jaren de overschotten van een gemeente af.

Coronamaatregelen staan hier los van

Voor de volledigheid nog een laatste opmerking. De gemeente ondersteunt op dit moment óók zelfstandigen die tijdelijk geen of minder inkomsten hebben (de TOZO-regeling). Deze regeling heeft een eigen doel en structuur en valt niet onder de hierboven beschreven beleids- en financieringslijnen. We krijgen hiervoor afzonderlijke en volledig dekkende financiering, waarin geen prestatiecomponent verwerkt is. De TOZO-regeling kent geen tekorten maar ook geen overschotten.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gennep,

De loco-secretaris,

Bob Nederveen

De burgemeester,

Hans Teunissen

